

Nr 33

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående de hygieniska bestämmelserna för import av vilt.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 18 i första kammaren av fru *Carlqvist m. fl.* och nr 32 i andra kammaren av *herr Svenning* och *fru Skantz*.

I motionerna, som är likalydande, erinras om att 7 § i förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett föreskriver att införda varor skall vara på lämpligt sätt emballerade. Undantag gäller emellertid bl. a. oflådda kroppar av hjort, rådjur och vildsvin, som införs från Danmark till hamn vid Öresund. Undantagsbestämmelsen betecknar motionärerna som ur hygienisk synpunkt synnerligen otillfredsställande. Följden av den är att det från Danmark inkommer inte obetydliga mängder hjortar och rådjur och i någon mån vildsvin utan emballage. Kropparna är oflådda men bröst- och bukhålan är öppnad och urtagen. Motionärerna förklarar, att kropparna under transporten och förvaringen i hamnar, på båtar och i tullpackhus förorenas i hög grad och att den smuts som avsätter sig i bröst- och bukhålan knappast kan avlägsnas. Förutom förorening blir kropparna ofta utsatta för kvalitetsförsämring.

Med stöd av det anförda hemställer motionärerna "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att omnämnda undantagsbestämmelse upphäves".

Beträffande motionernas fullständiga innehåll får utskottet hänvisa till motionen II: 32.

Över motionerna har utskottet på sätt § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat utlåtande från veterinärstyrelsen. På begäran av utskottet har yttrande därjämte avgetts av Föreningen för allmän hälsovård.

Gällande bestämmelser

De nu ifrågavarande bestämmelserna återfinns i *förordningen den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett*. Varor som avses i förordningen får inte utom i vissa speciella, här ej aktuella undantagsfall införas i riket utan att vara åtföljda av intyg från offentlig sanitär myndighet i ursprungslandet (2 §). Av intyget skall framgå att varan, då den utfördes, var förpackad på ett ur sanitär synpunkt tillfredsställande sätt samt att varan då var av sådan beskaffenhet och i sådant skick att den inte

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 9 saml. 3 avd. Nr 33

skäligen kunde anses skadlig att förtära eller eljest otjänlig till människoföda. Varan skall dessutom ha undersökts från svensk sida enligt bestämmelserna i förordningen och därvid godkänts till införsel. Sådan undersökning företas i samband med varans tullbehandling i närvaro av besiktningsveterinär och på hans ansvar (4 §). Beträffande ett antal i 5 § 1 mom. i förordningen uppräknade varuslag gäller att varan inte får godkännas för införsel med mindre den uppfyller vissa i förordningen 6—9 §§ angivna föreskrifter. Till dessa varuslag hör enligt 5 § 1 mom. h) färskt, salt, rökt eller torkat kött av ren, älg, hjort, rådjur, vildsvin, björn, hare, kanin, tamfågel och till människoföda bruklig vildfågel. Vara som avses i 1 mom. av nämnda paragraf skall vara av sådan beskaffenhet och i sådant skick, att den inte skäligen kan anses skadlig att förtära eller eljest otjänlig till människoföda (6 §). I 7 § stadgas att färskt kött, som inte transporteras i särskilda för ändamålet inredda förvaringsrum, liksom övriga i 5 § 1 mom. avsedda varor skall vara på lämpligt sätt emballerade. Dock får hela eller oflådda eller oplockade kroppar av de under h) förtecknade djurslagen införas utan emballage från Danmark till hamn vid Öresund samt över landgränsen från Finland eller Norge. I 8 § ges bestämmelser om hur införda köttvaror skall vara styckade m. m. Färskt kött av vildsvin eller björn samt kött av hjort, rådjur, hare, kanin och tamfågel med visst undantag samt kött av till människoföda bruklig vildfågel skall föreligga i hela kroppar. 9 § lämnar föreskrifter om stämplor och märken. Vara som befins otjänlig till människoföda skall oskadliggöras genom hälsovårdsnämndens försorg (14 § 1 mom.). Är varan inte otjänlig till människoföda men ändå inte av den beskaffenhet eller i det skick som förordningen föreskriver är importören berättigad att åter utföra varan ur riket (14 § 2 mom.).

Livsmedelsstadgan m. m.

Till belysning av de av motionärerna aktualiserade frågorna må här återges vissa bestämmelser i *livsmedelsstadgan den 21 december 1951 (nr 824)* angående transport av livsmedel. I denna del sägs i 12 § livsmedelsstadgan bl. a. att i fråga om livsmedel, avsedda för försäljning eller servering, sådana försiktighetsmått skall vidtagas och i övrigt så förfaras att livsmedlen inte förorenas eller blir skadliga att förtära eller på annat sätt otjänliga till människoföda. I 17 § stadgas att vid sådan transport fordonet skall vara lämpligt för ändamålet samt snyggt och rent hållet. Det får inte samtidigt brukas till transport av vara, som kan göra livsmedlet otjänligt till människoföda, med mindre erforderliga åtgärder vidtagits för att förebygga sådan verkan. För ömtåliga livsmedel skall användas rent och snyggt omhölje eller underlag. För kringföringshandel gäller strängare bestämmelser. Enligt 19 § får yrkesmässig försäljning från fordon av kött, charkuterivaror, smör, ost eller margarin eller av bröd eller annat bakverk bedrivas endast med fordon som hälsovårdsnämnden godkänt att användas i sådan verksamhet. Motsvarande gäller yrkesmässig

försäljning från fordon av styckad eller flådd färsk fisk. Här ifrågavarande bestämmelser gäller dock inte bl. a. om varan är innesluten i förpackning som ger nödigt skydd mot förorening, fukt och annan påverkan utifrån. Fordon för yrkesmässig försäljning skall vara försett med skåp och lådor av sådan beskaffenhet att varorna skyddas mot förorening samt vid försäljning av bl. a. kött och fisk, med anordningar för att hålla varorna i erforderlig grad avkylda. Veterinärstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om fordonets beskaffenhet och utrustning.

I anslutning till de återgivna bestämmelserna kan erinras om att begäran om skärpning av bestämmelserna om transport av animala livsmedel framställdes i *motioner* (I: 297 och II: 372) vid 1962 års riksdag. I sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 19 nämnda år, anförde *andra lagutskottet* bl. a. att transport av kött och köttvaror på öppna fordon var olämplig ur hygienisk synpunkt. Vid transport av sådana varor gällde det framför allt att skydda dessa från fukt, damm och andra föroreningar. Effektivt skydd mot förorening syntes kunna vinnas endast genom att oförpackade varor transporterades i slutet utrymme.

På hemställan av utskottet anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om förslag till ändrade bestämmelser angående transport av kött och köttvaror i enlighet med vad utskottet anförde.

Offentlig utredning

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 19 april och den 6 december 1963 har sakkunniga tillkallats för översyn av livsmedelslagstiftningen. De sakkunniga har antagit benämningen livsmedelsstadgekommittén. Direktiven för utredningen återfinns i riksdagsberättelsen för år 1964 s. 154 ff. De av riksdagen begärda, under föregående rubrik omnämnda förslagen skall utarbetas i samband med utredningen.

Utskottet har inhämtat, att kommittén avser att överse även bestämmelserna i 1921 års förordning angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett.

Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas utredningsarbetet pågå under år 1966.

Remissyttrandena

Veterinärstyrelsen ansluter sig till uppfattningen att de ifrågavarande transporterna kan innebära risk för infektion, förorening och kvalitetsförsämring. Denna möjlighet föreligger inte blott beträffande de i motionerna omnämnda djurslagen hjort, rådjur och vildsvin utan även beträffande övriga av undantaget omfattade djurslag. Veterinärstyrelsen anser därför att bestämmelsen

i sin helhet bör upphävas. — Bestämmelsen utgör en av de detaljer i 1921 års förordning som styrelsen har för avsikt att föreslå till ändring. Med hänsyn till de ytterligare ändringar, som kan komma i fråga i anslutning till den pågående utredningen rörande livsmedelslagstiftningen, har dock styrelsen ansett det lämpligare att framföra ändringsförslag i ett sammanhang.

Även *Föreningen för allmän hälsovård* tillstyrker att undantagsbestämmelsen upphävs. Föreningen anför bl. a. att kropparna kan ha transiterats genom Danmark från annat land. Så torde vara fallet med samtliga vildsvinskroppar och en inte ringa mängd av hjortarna. Transporten kan under dessa förhållanden komma att omfatta lång tid och ett flertal omlastningar med ökad risk för förorening som följd. Att emballera djurkropparna på sådant sätt att deras inre skyddas mot förorening torde enligt vad föreningen anför inte stöta på vare sig svårigheter eller kostnader, som kan motivera ett bibehållande av nuvarande undantagsbestämmelser.

Utskottet

Enligt bestämmelse i förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett gäller som förutsättning för att vara som avses i förordningen skall få införas i riket bl. a. att den undersöks enligt bestämmelserna i förordningen och därvid godkännts till införsel. Beträffande ett flertal varuslag meddelas särskilda föreskrifter om den beskaffenhet och det skick varan skall ha för att godkännas till införsel. Sålunda stadgas bl. a. att färskt kött, som ej transporteras i särskilda för ändamålet tjänligt inredda förvaringsrum, ävensom ett flertal andra varuslag skall vara på lämpligt sätt emballerade. Från denna regel gäller dock undantag såtillvida som hela oflådda eller oplockade kroppar av ren, älg, hjort, rådjur, vildsvin, björn, hare, kanin, tamfågel och till människoföda bruklig vildfågel får införas utan emballage från Danmark till hamn vid Öresund samt över landgränsen från Finland eller Norge.

I motionerna anføres att undantagsbestämmelsen är otillfredsställande från hygienisk synpunkt. Särskilt påpekas att det från Danmark införs inte obetydliga mängder hela kroppar av hjortar och rådjur samt även vildsvin utan emballage. Kropparna är oflådda men bröst- och bukhålorna är öppnade och inälvorna urtagna. Under transporten och förvaringen förorenas kropparna i hög grad och den smuts som avsätter sig i bröst- och bukhålorna anses knappast kunna avlägsnas. Motionärerna hemställer att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att den ifrågavarande undantagsbestämmelsen upphävs.

1921 års förordning har till syfte att förebygga att mindervärdiga köttvaror införs i riket. Syftet tillgodoses genom föreskrifterna om besiktning av veterinär m. m. Det synes kunna förutsättas att kontrollen i allmänhet utövas så att förordningen fyller sitt ändamål. De förhållanden som påtalats i motionerna får

emellertid anses vara otillfredsställande från hygienisk synpunkt. Veterinärstyrelsen och Föreningen för allmän hälsovård har även biträtt motionärernas förslag att undantagsbestämmelsen beträffande emballage skall upphävas. Även enligt utskottets mening talar skäl för att den bör jämkas. Som framgår av den föregående redogörelsen är emellertid livsmedelslagstiftningen för närvarande föremål för översyn genom livsmedelsstadgekommittén. Enligt vad utskottet erfarit kommer därvid även 1921 års förordning angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett att överses. Den i motionerna aktualiserade frågan synes lämpligen böra prövas i detta sammanhang. Utskottet anser därför att motionerna bör överlämnas till kommittén för att övervägas under dess arbete.

Utskottet får således hemställa,

att förevarande motioner, I: 18 och II: 32, icke måtte föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att motionerna jämte detta utlåtande överlämnas till livsmedelsstadgekommittén.

Stockholm den 14 april 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Svante Kristiansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson, Paul Jansson*, Lidgard och Torsten Hansson*;

från andra kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp, Nyberg, fru Torbrink, herrar Hedin, Persson i Tandö, From* och Elmstedt*.

* *Ej närvarande vid utlåtandets justering.*